

# Beskrivelse av innsatsområder i forprosjektet for Høvåg kirke

## Innsatsområde 1: Tilskudd til overordnet forprosjekt for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg

Dette innsatsområdet omfatter tiltak som skal gi en samlet oversikt over skader, behov og mangler ved kirkens eksteriør, interiør og inventar. Målet er å legge et faglig og dokumentert grunnlag for videre særskilte forprosjekter og hovedprosjekter.

### Post 001 Krav til overordnet forprosjekt for kulturhistorisk viktige kirker - Riksantikvaren

Tilstandsvurderingen skal gi en faglig dokumentert oversikt over teknisk tilstand på Høvåg kirke, inkludert konstruksjoner, overflater og materialer. Vurderingen skal gjennomføres som en **utvidet nivå 2-analyse** i henhold til Norsk Standard NS 3424 og NS 16096, og utføres av fagpersoner med kompetanse på kirkelige konstruksjoner fra kirkens tidsepoke.

#### **Innhold og metode:**

- Observasjon, undersøkelse og dokumentasjon av hele kirkebygget, inkludert eksteriør, interiør og tekniske installasjoner.
- Skaderegistrering med koding og registrering i eiendomsdatabasen **Ordna eiendom**, i henhold til mal for tegnforklaring.
- Fotodokumentasjon og registrering på plan- og fasadetegninger.
- Dronefotografering av tak, tårn og beslag som verktøy for visuell inspeksjon av utilgjengelige områder.
- Vurdering av analysenivå: behov for videre undersøkelser på nivå 3 skal fremgå av rapporten.
- Destruktive tiltak skal unngås. Fjerning av løse bygningsdeler for å avdekke skjulte skader må avtales med eier og godkjennes av relevante myndigheter.

#### **Spesielt fokus på taket:**

Det vil være særlig fokus på taket i tilstandsvurderingen, ettersom det er kjent at det foreligger problemer der. Det har tidligere vært fuktproblemer, og tiltak er allerede iverksatt for å redusere fuktbelastningen. Fukt blir nøye overvåket og det har vært brukt luftavfukter for å holde fukt på ett akseptabelt nivå. Samtidig har man lett etter årsak til fukt. Kirken ligger på fjell og fukt følger nedover fjellet og inn i kirken. Bakken ovenfor kirken hadde opptil en meter med jord. Denne jorden ble fjernet (etter søknad ) Dette har etter kirkevergens vurdering hjulpet veldig. Likevel er det behov for videre oppfølging, spesielt med prøvetaking av treverk i områder der det er mistanke om råte. Dronefotografering og visuell inspeksjon skal benyttes for å dokumentere skadeomfang, taktekingens tilstand og eventuelle lekkasjepunkter. Vurderingen skal også omfatte beslag, takrenner og nedløp, samt risiko for vanninntrengning og følgeskader på konstruksjon og interiør.

### **Undergulv og konstruksjon:**

Kirken har tregulv, men det finnes ingen luker eller inspeksjonspunkter som gir innsyn i konstruksjonen under gulvet. Menighetsrådet ønsker derfor at det skal stikkes inn kamera gjennom flere små lufteluker for å undersøke tilstanden under gulvet. Dette gjelder både fukt, råte og eventuell biologisk aktivitet som kan skade konstruksjonen. Resultatene skal inngå i den samlede vurderingen av byggets tilstand.

### **Rapportering:**

Tilstandsvurderingen skal oppsummeres i en egen fagrapport med følgende innhold:

1. Premisser for kontrollen og metodikk
2. Sammendrag og hovedfunn
3. Prioritering og beskrivelse av tilstand, risiko og anbefalte tiltak
4. Eventuelle sikringsbehov
5. Anbefalinger om tilleggsundersøkelser (f.eks. nivå 3)
6. Konklusjon og oppsummering

Vesentlige avvik og mangler som krever videre oppfølging skal også oppsummeres i prosjektets sluttrapport (Post 011).

## Post 004: Kartlegging av brannsikkerhet

Kartleggingen av brannsikkerhet skal gi en oversikt over eksisterende brannforebyggende tiltak og avdekke eventuelle mangler eller risikofaktorer knyttet til brann i Høvåg kirke. Målet er å sikre at bygget har tilstrekkelige tiltak for å beskytte både mennesker, bygning og inventar mot brannfare, og å identifisere behov for forbedringer.

### Innhold og metode:

- **Gjennomgang av rømningsveier og tilgjengelighet:** Vurdering av hvorvidt rømningsveier er tilstrekkelig merket, tilgjengelige og i henhold til gjeldende forskrifter.
- **Vurdering av brannslukkingsutstyr:** Kontroll av plassering, type og tilstand på brannslukkere og eventuelle fastmonterte systemer.
- **Tekniske installasjoner:** Gjennomgang av elektriske anlegg og varmeanlegg med tanke på brannsikkerhet, i samarbeid med Post 005.
- **Materialbruk og risikoområder:** Identifisering av områder med høy brannbelastning, som eldre treverk, tekstiler og elektriske koblinger.
- **Varslingssystemer:** Vurdering av eksisterende brannvarslingssystemer, inkludert røykvarslere og eventuelle automatiske alarmer.
- **Rutiner og beredskap:** Kartlegging av rutiner for brannvern, inkludert opplæring, vedlikehold og beredskapsplaner.

### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Høvåg kirke har eldre konstruksjoner og interiør som gjør den særlig sårbar ved brann. Det er viktig å vurdere hvordan brannsikkerheten ivaretas i et bygg med kulturhistorisk verdi, og hvordan tiltak kan gjennomføres uten å skade verneverdige elementer.

Kartleggingen skal også se på muligheter for forbedring av brannsikkerheten, inkludert forslag til tiltak som kan gjennomføres i et hovedprosjekt.

### Rapportering:

Resultatene fra kartleggingen skal dokumenteres i en fagrapport som inneholder:

1. Oversikt over eksisterende brannsikkerhetstiltak
2. Vurdering av tilstand og funksjonalitet
3. Identifiserte mangler og risikoområder

4. Forslag til forbedringer og anbefalte tiltak

5. Vurdering av behov for videre prosjektering eller utbedring

Rapporten skal inngå som en del av den samlede sluttrapporten for forprosjektet (Post 011).

## Post 005: Kartlegging av elektriske anlegg og varmeanlegg

Kartleggingen skal gi en oversikt over tilstanden til kirkens elektriske installasjoner og varmeanlegg, med særlig fokus på sikkerhet, funksjonalitet og samsvar med gjeldende forskrifter. Målet er å identifisere eventuelle feil, mangler eller risikofaktorer som kan påvirke både drift og brannsikkerhet.

### Innhold og metode:

- **Visuell kontroll og teknisk gjennomgang** av alle elektriske installasjoner, inkludert sikringsskap, kabelføringer, stikkontakter, belysning og eventuelle spesialinstallasjoner.
- **Vurdering av varmeanlegg**, inkludert type, plassering, styringssystemer og tilstand. Dette omfatter både elektriske varmekilder og eventuelle andre systemer som benyttes til oppvarming.
- **Sikkerhetsvurdering** med tanke på brannfare, overbelastning, jordfeil og aldrende komponenter.
- **Funksjonsvurdering**: Er anleggene tilpasset dagens bruk og behov? Er det behov for oppgradering eller utskifting?
- **Samsvarskontroll**: Vurdering av om installasjonene oppfyller krav i henhold til gjeldende forskrifter og normer (NEK 400 m.fl.).
- **Samarbeid med brannsikkerhetskartlegging (Post 004)** for å sikre helhetlig vurdering av tekniske risikofaktorer.

### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Kirken har en del elektriske ledninger som er skjemmende og uoversiktlige. Det er lagt nye ledninger oppå gamle i flere omganger, og mange av disse er malt over. Flere av ledningene er ikke lenger i bruk, og det er behov for en grundig opprydning. Dette gjelder både estetiske hensyn og sikkerhetsmessige vurderinger. Kartleggingen skal dokumentere omfanget og foreslå tiltak for fjerning eller omlegging av overflødige og uegnede installasjoner.

I tillegg skal varmeanlegget vurderes med tanke på inneklima og påvirkning på interiør og inventar, i samspill med Post 003 (inneklimalogging).

### Rapportering:

Resultatene skal dokumenteres i en fagrapport som inneholder:

1. Oversikt over eksisterende elektriske og varmeinstallasjoner

2. Vurdering av tilstand, funksjonalitet og sikkerhet
3. Identifiserte mangler og risikoområder
4. Forslag til forbedringer og anbefalte tiltak
5. Vurdering av behov for videre prosjektering eller utbedring

Rapporten skal inngå som en del av den samlede sluttrapporten for forprosjektet (Post 011).

## Post 006: Dronefotografering av tak og tårn

Dronefotografering skal benyttes som metode for visuell dokumentasjon av utilgjengelige deler av Høvåg kirke, spesielt tak og tårnkonstruksjoner. Formålet er å avdekke skader, slitasje og tekniske svakheter som ikke lar seg inspisere fra bakkenivå eller ved vanlig befarings.

### Innhold og metode:

- **Systematisk dronefotografering** av hele takflaten, takbeslag, takrenner, nedløp og tårnkonstruksjoner.
- **Høyoppløselige bilder** skal tas fra flere vinkler og høyder for å sikre god oversikt og detaljrikdom.
- **Dokumentasjon av skadeomfang:** Spesielt fokus på områder med tegn til lekkasje, deformasjon, rust, sprekker eller biologisk vekst.
- **Sammenstilling med tidligere observasjoner** fra tilstandsvurdering (Post 001) for å gi et helhetlig bilde av takets tilstand.
- **Bruk av bildematerialet** i rapporter og som grunnlag for videre vurderinger og tiltak.

### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Det er kjent at taket har hatt problemer med fukt og lekkasjer. Dronefotografering vil være et viktig verktøy for å dokumentere nåværende tilstand og vurdere om tidligere tiltak har hatt ønsket effekt. Bildene vil også bidra til å identifisere områder der det kan være behov for prøvetaking av treverk eller ytterligere undersøkelser.

Tårnet har komplekse detaljer og høyde som gjør det vanskelig å inspisere manuelt. Dronefotografering gir mulighet for sikker og effektiv kartlegging av disse områdene uten behov for stillas eller lift.

### Rapportering:

Bildematerialet skal arkiveres og brukes som del av den samlede sluttrapporten (Post 011). Det skal også lastes opp i Ordna eiendom (Post 012) som del av den visuelle dokumentasjonen av kirkens tilstand.

## Post 009: Tilstandsvurdering av kirkekunst og inventar (konservator NKF-N)

Dette tiltaket skal gi en faglig vurdering av kirkens kunsthistoriske inventar med tanke på bevaring, vedlikehold og eventuelle fremtidige konserveringstiltak. Vurderingen skal utføres av kvalifisert konservator med medlemskap i **Norsk konservatorforening (NKF-N)**, og følge gjeldende faglige standarder for tilstandsanalyse og dokumentasjon.

### Innhold og metode:

- **Systematisk gjennomgang** av alt inventar med kulturhistorisk verdi, inkludert altertavle, prekestol, døpefont, benker, malerier, tekstiler og liturgiske gjenstander.
- **Visuell inspeksjon og tilstandsvurdering** med fokus på slitasje, skader, biologisk aktivitet (f.eks. muggsopp, insekter), fuktpåvirkning og tidligere reparasjoner.
- **Fotodokumentasjon** av alle relevante objekter, med detaljbilder av skader og utsatte områder.
- **Materialanalyse og vurdering av stabilitet** der det er behov, inkludert forslag til prøvetaking dersom det er mistanke om nedbrytning.
- **Registrering og merking** av inventar i henhold til anbefalt metode for kirkekunst og museumsgjenstander.
- **Sammenstilling med inneklimadata** fra Post 003 for å vurdere påvirkning fra temperatur og luftfuktighet.

### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Kirken har flere eldre gjenstander med stor lokal og kulturhistorisk verdi. Det er tidligere observert fuktproblemer i bygget, og det er viktig å vurdere hvordan dette har påvirket inventaret. Konservatoren skal også vurdere om det er behov for akutte tiltak for å hindre videre skade, og gi anbefalinger for langsiktig bevaring.

### Rapportering:

1. Konservatoren skal utarbeide en fagrapport som inneholder:
2. Oversikt over inventar og vurdert tilstand
3. Identifiserte skader og risikofaktorer
4. Anbefalinger for konservering, vedlikehold og oppbevaring
5. Vurdering av behov for videre undersøkelser eller tiltak

## 6. Fotodokumentasjon og registreringsskjema

Rapporten skal inngå i den samlede sluttrapporten for forprosjektet (Post 011), og dokumentasjonen skal lastes opp i Ordna eiendom (Post 012).

## Post 010: Kartlegging av kulturlag og gravetraseer

Dette tiltaket skal avklare om fremtidige tiltak på eller rundt Høvåg kirke kan berøre automatisk fredede kulturlag i grunnen, og samtidig dokumentere historikk over tidligere gravetraseer og inngrep. Målet er å sikre at videre arbeid skjer i tråd med kulturminneloven og med respekt for kirkens arkeologiske og historiske kontekst.

### Innhold og metode:

- **Undersøkelse av grunnforhold** rundt kirken, med fokus på områder der det kan være automatisk fredede kulturlag, som rester etter eldre kirkebygninger, gravminner eller andre strukturer.
- **Kartlegging av tidligere inngrep**, inkludert dokumentasjon av eksisterende gravetraseer for vann, avløp, elektrisitet og andre tekniske installasjoner.
- **Sammenstilling av historiske kilder**, kart, tegninger og eventuell arkeologisk dokumentasjon fra tidligere tiltak.
- **Vurdering av risiko for konflikt med kulturminner** ved fremtidige tiltak, som graving, fundamentering eller installasjon av tekniske systemer.
- **Dialog med kulturminnemyndigheter** ved behov, for å sikre at kartleggingen oppfyller krav til dokumentasjon og varslings.

### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Kirken har en lang historie og ligger i et område med potensielt høy arkeologisk verdi. Det er viktig å få oversikt over hva som finnes under bakken før det planlegges tiltak som kan berøre grunnen. Dette gjelder særlig ved eventuelle fremtidige arbeider med drenering, fundamentforsterkning eller tekniske installasjoner.

Kartleggingen skal også bidra til å unngå utilsiktet skade på kulturminner og sikre at nødvendige tillatelser og avklaringer er på plass før videre prosjektering.

### Rapportering:

Resultatene skal dokumenteres i en fagrapport som inneholder:

1. Oversikt over potensielle kulturlag og arkeologiske strukturer
2. Kart over eksisterende og historiske gravetraseer
3. Vurdering av risiko ved fremtidige tiltak
4. Anbefalinger for videre undersøkelser eller arkeologisk oppfølging

5. Dokumentasjon som kan inngå i sluttrapporten (Post 011) og lastes opp i Ordna eiendom (Post 012)

## Innsatsområde 2: Kunnskap og kompetanse

Dette innsatsområdet omfatter tiltak som skal styrke kunnskapsgrunnlaget og kompetansen knyttet til bevaring av Høvåg kirke. Det inkluderer dokumentasjon, historiske undersøkelser og vurdering av behov for videre faglig utvikling.

### Post 002: Oversikt over bygnings- og interiørhistorie, arkivsøk

Dette tiltaket skal gi en systematisert oversikt over Høvåg kirkes bygnings- og interiørhistorie, basert på eksisterende dokumentasjon og nytt arkivsøk. Målet er å samle, organisere og tilgjengeliggjøre historisk materiale som grunnlag for videre prosjektering og bevaringsarbeid.

#### Innhold og metode:

- **Arkivsøk** i lokale, regionale og nasjonale arkiver etter tegninger, fotografier, beskrivelser og endringsdokumentasjon knyttet til Høvåg kirke.
- **Systematisering av eksisterende materiale**, inkludert historiske kilder, jubileumsskrifter, tidligere rapporter og dokumentasjon fra menigheten.
- **Digitalisering og katalogisering** av relevante dokumenter og bilder for bruk i videre prosjekter og for opplasting i Ordna eiendom.
- **Kartlegging av endringshistorikk**, inkludert ombygginger, restaureringer og tekniske oppgraderinger.
- **Sammenstilling av bygnings- og interiørhistorie** i en oversiktlig rapport som kan inngå i sluttrapporten for forprosjektet.

#### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Høvåg menighet har gjort en forbilledlig innsats for å samle inn historie rundt kirken. Dette arbeidet resulterte i 2024 i praktboken «Høvåg kirke», som inneholder et omfattende materiale om kirkens historie, arkitektur og liv. Dette materialet skal nå systematiseres og integreres i forprosjektet. Det er et stort og verdifullt kildemateriale som må organiseres og struktureres for å kunne brukes effektivt i videre arbeid.

#### Rapportering:

Resultatene skal dokumenteres i en fagrapport som inneholder:

1. Oversikt over innsamlet og systematisert materiale
2. Kartlegging av endringshistorikk

3. Vurdering av dokumentasjonsbehov og mangler
4. Forslag til videre dokumentasjonsarbeid
5. Digitalt arkivmateriale som kan lastes opp i Ordna eiendom (Post 012)

## Post 003: Oppstart av logging av inneklima

Dette tiltaket skal etablere systematisk måling av inneklimaforhold i Høvåg kirke, med fokus på temperatur og luftfuktighet over tid. Målet er å dokumentere hvordan inneklimaet påvirker bygningens konstruksjoner og inventar, og å skaffe datagrunnlag for vurdering av bevaringsbehov og tekniske tiltak.

### Innhold og metode:

- **Installasjon av måleutstyr** for kontinuerlig registrering av temperatur og relativ luftfuktighet i utvalgte soner av kirken.
- **Bruk av EM Systemer** som leverandør av måleteknologi og datainnsamling. Systemet gir pålitelig og detaljert logging med mulighet for fjernavlesning og rapportgenerering. Ved behov kan ekstra sensorer installeres
- **Plassering av sensorer** i områder med særlig risiko for fuktproblemer, som ved yttervegger, under tak, nært gulv og i nærheten av verdifullt inventar.
- **Oppfølging og analyse** av måledata over tid, med vurdering av sesongvariasjoner og eventuelle avvik som kan indikere behov for tiltak.
- **Sammenstilling med tidligere fuktproblemer** og vurdering av effekten av allerede gjennomførte tiltak.

### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Kirken har tidligere hatt utfordringer med fukt, og det er viktig å følge opp dette med objektive målinger. Inneklimaet har direkte betydning for både bygningens konstruksjon og bevaringen av kunst og inventar. Loggingen vil gi verdifull innsikt i hvordan klimaet varierer gjennom året, og hvordan det påvirker ulike deler av kirken.

### Rapportering:

Resultatene fra inneklimaloggingen skal:

1. Dokumenteres i en teknisk rapport med grafer og analyser
2. Sammenstilles med vurderinger fra Post 001 (tilstandsvurdering) og Post 009 (inventar)
3. Brukes som grunnlag for anbefalinger om ventilasjon, oppvarming og fuktstyring
4. Inngår i sluttrapporten for forprosjektet (Post 011) og lastes opp i Ordna eiendom (Post 012)

## Post 007: Kartlegging av behov for oppdatert tegningsmateriale

Dette tiltaket skal kartlegge om det er behov for å etablere et nytt tegningsgrunnlag for Høvåg kirke, ettersom det ikke finnes eksisterende tegninger eller skisser som viser byggets nåværende tilstand. Målet er å vurdere om det bør utarbeides oppdaterte plantegninger, snitt og fasadetegninger som del av et fremtidig særskilt forprosjekt eller hovedprosjekt.

### Innhold og metode:

- Gjennomgang av tilgjengelig tegningsmateriale og historiske kilder, inkludert resultater fra Post 002 (arkivsøk og historisk dokumentasjon).
- Vurdering av eksisterende dokumentasjon opp mot dagens behov for planlegging, vedlikehold og bevaringsarbeid.
- Kartlegging av mangler og avvik i tegningsgrunnlaget.
- Faglig vurdering av behov for:
  - Plantegninger, etasjeplaner, lofts- og takplaner (målestokk 1:50)
  - Snitt-tegninger, lengdesnitt og tverrsnitt (målestokk 1:50)
  - Fasadetegninger (målestokk 1:50)
  - Relevante detaljer (målestokk 1:5, 1:10 eller 1:20)
  - Scanning eller termofotografering av kirken

### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Det finnes ikke tegninger fra arkitekt eller nyere skisser av bygget. Dette gjør det utfordrende å planlegge vedlikehold og tiltak. Kartleggingen vil derfor være avgjørende for å vurdere behovet for nytt tegningsmateriale i et fremtidig prosjekt.

### Rapportering:

- Resultatene skal dokumenteres i en fagrapport som inneholder:
  - Beskrivelse av metode og omfang for kartleggingen
  - Vurdering av eksisterende tegningsmateriale og mangler
  - Anbefalinger om behov for nytt tegningsmateriale
  - Spesifikasjon av hvilke typer tegninger som bør utarbeides i et fremtidig prosjekt
- Rapporten inngår i sluttrapporten for forprosjektet (Post 011) og danner grunnlag for eventuell opplasting i Ordna eiendom (Post 012)

## Post 008: Kartlegging av behov for ROS-analyse (flom, ras, vind m.m.)

Dette tiltaket skal identifisere risikofaktorer knyttet til naturpåvirkning og konstruksjonssikkerhet ved Høvåg kirke. Målet er å vurdere behovet for en fullstendig ROS-analyse (risiko- og sårbarhetsanalyse) som grunnlag for videre tiltak og sikring av bygget.

### Innhold og metode:

- **Vurdering av grunnforhold og terreng** rundt kirken, inkludert plassering på stengrunn i skrånende terreng.
- **Historisk gjennomgang av fuktproblemer**, med vurdering av tidligere tiltak og deres effekt.
- **Identifisering av rasfare**, spesielt knyttet til støttemurer og terrengformasjoner som kan utgjøre risiko ved svikt.
- **Vurdering av vindpåvirkning**, med fokus på eksponering og fare for skade på bygget ved sterk vind.
- **Kartlegging av vegetasjon**, inkludert store trær som står nær kirken og kan utgjøre fare ved velt eller rotvelting.
- **Sammenstilling av observasjoner og anbefalinger** for videre ROS-analyse, inkludert behov for geoteknisk vurdering eller arborist.

### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Kirken ligger på stengrunn i en bakke, og det har tidligere vært problemer med fukt som fulgte bakken inn mot bygget. For få år siden ble fjellet på oppsiden av kirken rensket helt rent, og vannet ledes nå bort fra bygget. Dette har hatt en svært positiv effekt på fuktbelastningen.

Samtidig ligger kirken i et skrånende terreng, og det finnes støttemurer som i teorien kan svikte dersom de ikke er tilstrekkelig dimensjonert eller vedlikeholdt. Kirken er også utsatt for sterk vind, og det står flere store trær tett på bygget, noe som utgjør en potensiell risiko ved ekstremvær.

### Rapportering:

Resultatene skal dokumenteres i en fagrapport som inneholder:

1. Kartlegging av naturbaserte risikofaktorer
2. Vurdering av tidligere og nåværende fuktproblemer

3. Risiko knyttet til ras, vind og vegetasjon
4. Anbefalinger for videre ROS-analyse og eventuelle sikringstiltak
5. Dokumentasjon som inngår i sluttrapporten (Post 011) og lastes opp i Ordna eiendom (Post 012)

## Post 011: Utarbeidelse av samlet sluttrapport

Dette tiltaket omfatter sammenstilling av alle funn, vurderinger og anbefalinger fra de ulike delene av forprosjektet til én helhetlig sluttrapport. Rapporten skal gi et samlet bilde av kirkens tilstand, dokumentasjonsgrunnlag og behov for videre tiltak, og skal oppfylle kravene til overordnet forprosjekt som definert av Riksantikvaren.

### Innhold og metode:

- **Sammenstilling av fagrapporter** fra alle poster i forprosjektet, inkludert tilstandsvurdering, tekniske kartlegginger, inneklime, inventar, historikk og risikoanalyse.
- **Oppsummering av hovedfunn**, med tydelig fremstilling av skader, mangler og risikofaktorer.
- **Prioritering av tiltak**, basert på alvorlighetsgrad, kulturhistorisk verdi og teknisk behov.
- **Anbefalinger for videre arbeid**, inkludert behov for særskilte forprosjekter, hovedprosjekter og eventuelle strakstiltak.
- **Vedlegg av relevant dokumentasjon**, som tegninger, fotografier, måledata og kart.
- **Tilrettelegging for opplasting i Ordna eiendom**, i henhold til krav i Post 012.

### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Sluttrapporten vil ha særlig fokus på takets tilstand, fuktproblematikk, elektriske installasjoner, inventar og manglende tegningsmateriale. Den vil også inkludere vurderinger av risiko knyttet til vind, terreng og støttemurer, samt dokumentere menighetens innsats for historisk innsamling og formidling.

Rapporten skal være et verktøy for både eiere, rådgivere og myndigheter, og danne grunnlag for videre søknader og tiltak.

## Post 012: Sluttrapport med foto lastes opp i Ordna eiendom

Dette tiltaket omfatter digital arkivering og tilgjengeliggjøring av sluttrapporten og tilhørende dokumentasjon i eiendomsdatabasen **Ordna eiendom**, i henhold til krav fra Riksantikvaren. Målet er å sikre at all relevant informasjon fra forprosjektet blir lagret på en trygg og tilgjengelig måte, og at det kan brukes som grunnlag for videre tiltak og oppfølging.

### Innhold og metode:

- **Opplasting av samlet sluttrapport** (Post 011), inkludert alle fagrapporter, vurderinger og anbefalinger.
- **Inkludering av fotodokumentasjon**, både fra dronefotografering (Post 006), inneklimateregistrering (Post 003), inventarvurdering (Post 009) og øvrige visuelle observasjoner.
- **Digitalisering av tegninger og kart** produsert under Post 007.
- **Organisering av dokumentasjonen** i henhold til strukturen i Ordna eiendom, med korrekt metadata, filnavn og kategorisering.
- **Sikring av filformat og kvalitet**, slik at dokumentasjonen er lesbar og brukbar over tid.

### Spesielle forhold ved Høvåg kirke:

Ettersom det ikke finnes tidligere digitalt tegningsmateriale eller samlet dokumentasjon, vil dette være første gang Høvåg kirke får en komplett digital oversikt over tilstand og historikk. Dette vil være et viktig bidrag til kirkens langsiktige bevaringsarbeid og til nasjonal oversikt over kulturhistorisk verdifulle kirkebygg.

## Tilleggsvurdering 1 – ENØK-tiltak

Dette tiltaket skal utrede behov og muligheter for energieffektivisering og forbedret oppvarming i Høvåg kirke. Målet er å redusere energiforbruket, forbedre inn klimaet og sikre at oppvarmingen er tilpasset byggets bruk og vernestatus.

### Hva skal gjøres:

- Vurdering av dagens energibruk og oppvarmingsløsninger.
- Gjennomgang av eksisterende varmeanlegg og vurdering av kapasitet og funksjonalitet.
- Integrering av data og erfaringer fra EM Systemer, som allerede benyttes i kirken.
- Vurdering av:
  - Muligheter for bedre styring og regulering av varme
  - Bruk av eksisterende varmestyringssystem fra EM Systemer
  - Om nye målepunkter (f.eks. fuktmåler) kan kobles til systemet
- Analyse av varmetap i bygget, med fokus på:
  - Vinduer, tak og yttervegger
  - Muligheter for etterisolering som ikke strider mot verneinteresser

**Resultatene skal dokumenteres i fagrapporten og vurderes som del av det samlede grunnlaget for videre tiltak, inkludert forslag til konkrete ENØK-forbedringer.**

## Tilleggsvurdering 2 – Universell utforming

Dette tiltaket skal vurdere tilgjengeligheten i og rundt Høvåg kirke, med mål om å sikre at bygget er brukervennlig og inkluderende for alle, samtidig som det antikvariske uttrykket ivaretas.

### **Hva skal gjøres:**

- Vurdering av eksisterende tiltak for universell utforming.
- Kartlegging av tilgjengelighet til alle rom og funksjoner i kirken.
- Vurdering av behov for ytterligere tiltak, som:
  - Bedre skilting
  - Tilpasset belysning
  - Akustiske forhold
  - Tilgjengelighet til prekestol og alter
- Vurdering av hvordan eventuelle nye tiltak kan utformes slik at de harmonerer med kirkens arkitektur og vernestatus.

**Resultatene skal dokumenteres i fagrapporten og inngå i vurderingen av fremtidige tiltak.**